

Spokojnie, to tylko leworęczność...

Twoje dziecko częściej sięga po zabawki lewą ręką? Chce jeść, czesać się, rysować tylko nią? Nie denerwuj się, prawdopodobnie jest leworęczne, podobnie jak około 15% populacji.

Jeszcze nie tak dawno, leworęczności próbowano oduczyć. Nasi rodzice, dziadkowie znają przypadki przestawiania na siłę dzieci leworęcznych do pisania prawą ręką. Dziś wiadomo już, że wpływa to negatywnie na rozwój dziecka, które potem może mieć problemy z koncentracją, pamięcią, dysgrafią, dysleksją, dysortografią, czytaniem, pisanem, a nawet mówieniem (jąkanie się). Zmiany powodują nadmierne i niepotrzebne przeciążenie półkuli mózgu, która nie jest dominująca. Dodatkowo jest to niepotrzebny stres dla dziecka, który z czasem może powodować obniżenie samooceny.

Tymczasem **lewa ręka nie jest zła, a leworęczność jest po prostu "innym pomysłem naszego organizmu" na funkcjonowanie.** W wielu kulturach leworęczność była i jest przychylnie traktowana. Starożytni Inkowie oddawali cześć ludziom leworęcznym. W Ameryce północnej żyło plemię Zuni, które wierzyło, że ludzie leworęczni przynoszą szczęście. Starożytne bóstwa uważano za leworęczne, a lekarze i wróżbici przedstawiani na inskrypcjach często trzymali atrybuty swojej profesji właśnie w lewej ręce.

Leworęczność – skąd się bierze?

Leworęczność jest wynikiem dominowania w mózgu półkuli prawej, co sprawia, że lewa część ciała jest bardziej sprawna. Leworęczność zwana także lateralizacją lewostronną jest najczęściej dziedziczona genetycznie. Do rzadkości należą przypadki, kiedy jest ona wynikiem uszkodzenia lub słabszego rozwoju lewej półkuli mózgu. Prawo- i leworęczność jest tylko jednym z objawów dominacji jednej połowy ciała nad drugą. Aby dokładnie określić stronność, należałoby sprawdzić wszystkie narządy podwójne – oczy, uszy, nogi. Zdarza się, że dziecko jest leworęczne, ale prawo-nożne, czy prawo-oczne, nazywa się to lateralizacją skrzyżowaną i może nieść za sobą pewne trudności.

Kiedy się pojawia i jak rozpoznać?

Już roczne dzieci wykazują tendencję do korzystania częściej z jednej rączki. Na tym etapie, jedyne co możesz robić, to obserwować. W późniejszym wieku stronność będzie coraz bardziej zauważalna. Około 2. roku życia ustala się praworęczność, leworęczność dopiero, gdy dziecko ma 4-5 lat.

Czy nasze dziecko jest leworęczne możemy ustalić metodą domowej obserwacji:

- Którą rączką dziecko je?
- Którą rączką się czesze?
- Którą rączką myje zęby?
- Którą rączką sięga po przedmioty?
- Którą rączką układa klocki?
- Którą rączką rzuca i łapie przedmioty?

Twoje dziecko jest leworęczne? **Nie denerwuj się i nie próbuj go przestawiać na prawą rękę, przyniesie mu to więcej szkody niż pożytku.** Jeśli nie ma problemów motorycznych, nie potrzebna będzie żadna wizyta u specjalisty. Natomiast, jeśli ma trudności w nauce

pisania, rysowania prawdopodobnie trzeba będzie skonsultować się z poradnią pedagogiczną bądź psychologiczną. W trakcie badania przejdzie szereg rutynowych testów pozwalających określić lateralizację ręki, nogi, oka, ucha. Być może zostaną zalecone ćwiczenia rekompensacyjne (prowadzone w szkole lub indywidualnie w domu).

Jak pomóc dziecku leworęcznemu?

Świat praworęcznych sprawia czasem trudności dzieciom leworęcznym, dlatego istotne jest, aby im pomóc w przystosowaniu się. Stworzenie atmosfery akceptacji i zrozumienia ewentualnych trudności, motywacja do pracy, w szczególności do dodatkowych ćwiczeń rekompensacyjnych to zadania dla rodziców.

W okresie przedszkolnym bardzo ważne jest, aby opiekunowie odpowiednio przygotowali dziecko do roli ucznia, wymaga to od nich osobistego zaangażowania. Powinni oni codziennie czytać dzieciom, zachęcać do zabaw pobudzających wyobraźnię, rozwijających myślenie, mowę, wspólnie poznawać świat i przyrodę, także w zajęciach manualnych. O leworęczności trzeba powiedzieć nauczycielowi czy przedszkolance, aby mogli oni przygotować odpowiednie miejsce pracy dla naszego dziecka.

Nauka pisania i rysowania

Dzieci rozpoczynające naukę w szkole posiadają już umiejętności ruchowe konieczne do wyćwiczenia umiejętności płynnego pisania. Niestety, nie zawsze są one właściwie wykorzystywane w nauce pisania – dowodzą wyniki badań specjalisty od sensomotoryki, eksperta marki STABILO Doktora Christiana Marquardt'a.

Aby pomóc dziecku w nauce pisania, przygotuj dla niego miejsce pracy:

- światło powinno padać na biurko z prawej strony
- dziecko powinno siedzieć z lewej strony biurka
- zakup odpowiednich dla dzieci leworęcznych przyborów szkolnych
- początkowo dziecko powinno uczyć się pisać ołówkiem.

W trakcie nauki trzeba zwrócić uwagę na:

- odpowiedni chwyt pióra, ołówka - powinno się go trzymać w trzech palcach: między kciukiem i palcem środkowym, zaś palec wskazujący naciska ołówek od góry, drugi koniec ołówka powinien być skierowany ku lewemu ramieniu
- ułożenie zeszytu i ręki - zeszyt powinien leżeć po lewej stronie osi ciała dziecka (ręka lewa podczas pisania zbliża się od strony lewej do osi ciała), ukośnie, jego górny lewy róg powinien być skierowany ku górze blatu)
- odpowiednia pozycja ciała - obie stopy oparte o podłogę, plecy wyprostowane
- podczas pisania palce powinny znajdować się poniżej liniatury.

W nauce pisania i rysowania ważne jest, aby dziecko używało przyborów przeznaczonych dla leworęcznych. Na naszym rynku kilka firm proponuje takie produkty w różnych cenach - pióra (np. Pelikan Junior 45 zł, STABILO's move easy 28 zł), kredki (np. Faber Castell 15,80 zł, STABILO kredki pastelowe 5,40 zł). Pomoce te są dopasowane do dzieci pod względem ergonomicznym – uwzględniają siłę dziecka i krzywizny dłoni, a faktura materiału, z którego wykonany jest wyrób, powinna sprzyjać pewności chwytu.

I ostatnia porada: przede wszystkim motywuj dziecko i wspieraj. Spraw by ewentualne niepowodzenia w nauce nie były powodem stresu lub niechęci dziecka. Spraw by z Twojego dziecka wyrósł pewny siebie dorosły człowiek.

Leworęczność coraz bardziej popularna

W ostatnich latach liczba osób deklarujących się jako leworęczni rośnie. Przyczyniło się do tego respektowanie „odwróconego świata” w codziennym funkcjonowaniu. Wychodząc naprzeciw potrzebom leworęcznych produkuje się coraz więcej przedmiotów codziennego użytku dedykowanych właśnie im. W wielu krajach powstają sklepy dla leworęcznych, gdzie można znaleźć odpowiednio przystosowane przybory szkolne, instrumenty i narzędzia. Na licznych forach i serwisach tworzą się społeczności leworęcznych, istnieją również serwisy poświęcone tylko osobom leworęcznym, jak np. www.leworecznosc.pl. To wszystko, aby edukować rodziców i pedagogów do pracy z dziećmi posługującymi się lewą rączką.

W Anglii powstała Światowa Organizacja Kluby Leworęcznych, która ustanowiła 13 sierpnia Międzynarodowym Dniem Leworęcznych. Pamiętajcie zatem, aby tego dnia złożyć życzenia wszystkim leworęcznym!

Twoje dziecko jest leworęczne? Jak widzisz, dziś to żaden problem. Nie martw się, to niepotrzebne.

Opracowanie: Aleksandra Kwiecińska

Na podstawie artykułu Anny Kusak